

TRŽIŠKI VESTNIK

Leto III.

Tržič, dne 5. avgusta 1954

St. 15—18

5. avgust

dan, katerega se spominja sleherni prebivalec tržiške občine z največjim spoštovanjem

Spet se je približal dan, ki je v zgodovini vsega dosedanjega revolucionarnega pokreta zapisan z zlatimi črkami. To je dan, ki nas je združil v eno samo misel: ovreči okove desetletnega suženjstva in se spoprijeti z voljo in srčnostjo proti izkorščanju, zatiranju in zasužnjevanju.

Leto 1941 je prineslo vsem jugoslov. narodom in vzporedno s tem tudi neposredni tržiški okolično, kar je sleherni že precej časa s strahom in nezupanjem pričakoval. Naša država je bila pregažena od krvih željnih fašističnih hord, ki so hotele zdrobiti v prah vse, kar ni bilo predano njihovim željam. Ze v prvih mesecih našliva pa se je v poštenih državljanih, med katerimi je bilo tudi veliko Tržičanov, vzbudila čista ljubezen do svojega obstoja in do ohranitve svoje neodvisnosti ter do ločuvanja vseh dotedanjih revolucionarnih bojev. Njih ni mogla zadržati nobena stvar več, temveč so zgrabili za orožje in odšli v svobodne gozdove, da se tam zborejo in prično neenak boj s fašistično zverjo.

Ze meseca julija so se v prijaznih tržiških planinah zbirali borci iz Tržiča, tržiške okolice in Kranja ter formirali prvo partizansko skupinico. V koči Pod Storžičem so imeli prijeten drugi dom, kateri jih je varoval pred zatiranjem. Ze so se začele prve akcije in tako je sovražnik začutil, da mu tudi prebivalci tržiške občine niso več naklonjeni, temveč nasprotno, da dobivajo od njihove strani že upor, ki jim je narekoval resnih pomislekov. Sami niso mogli priti tem partizanom do živega, toda našla se je garjeva ovca, ki je za krvavi denar prodala gestapovcem mlaada življenga tržiških prvororcev, ki so s pesmijo na umirajočih ustnicah pozivali k neizprosnim borbi proti vsem in vsakomur, ki nji za svobodno in pošteno življene v lastni domovini.

Ta njihova pesem pa ni ostala nepozabljena. Njihova kri, ki je prepojila tisti sveti kraj, je vpila po maščevanju. Tržič in njegova okolica sta se začela prebuhati in tako so gozdovi po tem pokolju v okolici Tržiča zceli iz dneva v dan bolj oživ-

ljati. Začele so se formirati prve edinice — tržiška četa, kranjska četa, katere so se pozneje združile v odred in tako je nastal prav v teh dneh splošen širši upor proti okupatorju. Tržiški okoliš je loživel in zadal okupatorju nemalo strahu. Prvi tržiški partizani pa so za svoje junaško delovanje in pripravljanje celotnega teritorija dobili tudi od vseh občanov nepozabno

sin ali hči spominjal slavnih dni, nepozabnih v naši zgodovini.

Delovni ljudje tržiške občine! Naj vam bo ta dan ponoven dokaz, kako se z vztrajnostjo, trdno voljo in neizprosno borbo za pravice delavca ustvari resnično pošteno življenje. Vaša večdesetletna borba za lastni obstoj je poplačana danes, ko se pred

se nadaljujejo, toda v zavesti, da gremo vedno bliže k zmagi socializma.

Zene in matere! Naj vam bo tudi v bodoče vaše sodelovanje pri urejanju vseh družbenih nalog edina vzpodbuda prav dejstvo, da ste bile med tistimi, ki ste morale dopriesti veliko žrtvam in darovati morda tudi svoje najdražje v ponos. Neprestano nadaljujte poslanstvo pravega vzgojitelja mladega rodu, ki bo znal ceniti vse pridobitve naše krvave borbe. V svobodni domovini se počutite sproščene v zavesti, da ste tudi danes med prvimi, ki pomagate pri naših skupnih naporih, ki jih vlagamo v vse, kar nas vodi k zaželenemu cilju.

Mladina in pionirji! Na vas je ležeče, koliko boste v prihodnosti s svojim delom prispevati k izvrševanju vseh tistih nalog, katere se danes postavljajo pred vsakega delovnega človeka. Iz dneva v dan izpopolnjujte svoje znanje pri učenju in spoznavanju naše velike revolucionarne borbe. Na vas se bo gradilo še veliko, zato je treba trdne volje, katero pa boste dobili le v vzgledih naših prvororcev — partizanov in borcev za socialistično graditev naše ljudske oblasti.

Partizani, partizanke! Vam je posvečen ta praznik, vam in vsem tistim aktivistom, kateri so nesobično in brez bojazni sprejeli sleherno žrtv, da bi se čimprej osvobodili vseh okov in zatiranja. Ne popustite v vašem delu, temveč še naprej s tako zavestjo in predanostjo pomagajte pri naših skupnih prizdevanjih.

Ko se v teh dneh pred nam razvijajo programi neštetih kulturnih, športnih in političnih prireditev, se pričakuje od slehernega prebivalca naše občine, da bo z zavestjo sodeloval in tako dokazal, da je ta dan v resnici njegov praznik, da se tega dne ne sme nikoli pozabiti in da je ta dan v resnici prelomica k ustvaritvi novega življenga za slehernega delovnega človeka in poštenega državljanja naše delovne skupnosti.

Naj živi 5. avgust, dan delovnih ljudi tržiške občine!

Cerar Lovro

Maršal Tito v Mliništu septembra 1942

priznanje, kajti 5. avgust so predstavniki prebivalstva proglasili za svoj praznik, za dan, katerega se bo sleherni borec,

delovne ljudi postavljajo vedno nove in nove naloge, je treba borbo nadaljevati, kajti žrtve za ustvaritev socializma pod plasčem svobode in neodvisnosti

Vsemu delovnemu ljudstvu tržiške
čestita k občinskemu prazniku
5. avgustu

Uredništvo in uprava
„Tržiškega vestnika“

PROGRAM PRAZNOVANJA:

	NEDELJA — 1. AVGUSTA 1954
ob 11.00 uri	Mednarodne gorske avto-moto dirke na Ljubelj v izvedbi Avto-moto društva Tržič
ob 16.00 uri	Pričetek velike veselice na tržnici LOMO. Prireja AMD Tržič
ob 19.00 uri	Razdelitev nagrad in častnih diplom tekmovalcem, nato pa bodo zabavali na veseličnem prostoru tudi veseli Tržičani v besedi, pesmi in glasbi. Izvajajo člani DPD Svoboda Tržič
	PONEDELJEK — 2. AVGUSTA 1954
ob 15.30 uri	Začetek nagradnega strelskega tekmovanja z vojaško puško in pištolem za posameznike in ekipe na strelišču SD „Steffe A. — Kostje“ Tržič (na Cimpru)
ob 16.00 uri	Pokalno lahkoatletsko tekmovanje v peteroboju za ekipe društev, organizacij in delovnih kolektivov
ob 17.00 uri	Jugoslovanski dokumentarni film v kino dvorani za mladino
ob 20.00 uri	Jugoslovanski dokumentarni film v kino dvorani za ostalo občinstvo
	TOREK — 3. AVGUSTA 1954
ob 15.30 uri	Nadaljevanje nagradnega strelskega tekmovanja
ob 16.00 uri	Nadaljevanje lahkoatletskega pokalnega tekmovanja
ob 20.00 uri	Pokalni ekipni šahovski brzoturnir v dvorani „RUNO“, katerega prireja SK Tržič
	SREDA — 4. AVGUSTA 1954
ob 15.30 uri	Nadaljevanje nagradnega strelskega tekmovanja
ob 19.00 uri	Promenadni koncert godbe na pihala DPD „Svoboda“ Tržič, na Trgu svobode
ob 20.30 uri	Propagandni taborni večer tabornikov Rodu „Severne meje“ na planoti pod Kokovnico
	ČETRTEK — 5. AVGUSTA 1954
ob 10.00 uri	Otvoritev razstave NOV v dvorani Svobode
ob 15.00 uri	Pokalni nogometni turnir
ob 15.30 uri	Nadaljevanje nagradnega strelskega tekmovanja
ob 16.00 uri	Otvoritev otroškega igrišča
ob 20.00 uri	Slavnostna akademija DPD „Svoboda“ na dvorišču LOMO
	PETEK — 6. AVGUSTA 1954
ob 15.30 uri	Nadaljevanje nagradnega strelskega tekmovanja
ob 17.00 uri	Plezalne vaje SPD Tržič na Cankarjevi cesti pri Dovžanu
ob 20.00 uri	Telovadna akademija TVD Partizan, v domu „Partizana“.
	SOBOTA — 7. AVGUSTA 1954
ob 15.30 uri	Zadnji dan nagradnega strelskega tekmovanja
ob 16.00 uri	Odhod partizanskih patrol pod Storžič
ob 18.00 uri	Razglasitev strelskega tekmovanja v domu strelec in razdelitev nagrad
ob 20.30 uri	Kulturna prireditev „Sen kresne noči“ v izvedbi DPD „Svobode“ Tržič
ob 21.00 uri	Zažiganje kresov in bengaličnega ognja, spuščanje raket streljanje z možnarji in propagandno streljanje s svetlečimi metki v osvetljene metke na strelišču
	NEDELJA — 8. AVGUSTA 1954
ob 5.00 uri	Budnica
ob 7.00 uri	Zbor partizanskih patrol na Trgu svobode
ob 7.30 uri	Polaganje vencev na partizanskem pokopališču in na grobovih talcev
ob 8.30 uri	Odhod partizanskih patrol k spomeniku pod Ljubeljem
ob 10.30 uri	Slavnostna seja LOMO v novem gostišču pod Ljubeljem
ob 11.00 uri	Sprejem partizanskih patrol
ob 11.30 uri	Slavnostno odkritje spomenika in pozdrav gostov v taborišču pod Ljubeljem. Sodelujejo pevci in godba DPD „Svoboda“ Tržič

V slučaju slabega vremena bodo vse kulturne prireditve v kino dvorani
Po svečanostih ljudsko rajanje v vseh gostinskih obratih v Tržiču

VABI LOMO TRŽIČ

Nagradno streljanje v počasti tev občinskega praznika

V celotedenskem programu proslave letošnjega občinskega praznika bo sodelovala tudi naša strelska družina.

Ta praznik, ki nas spominja težkih dni okupacije, narodno-ovsobodilne borbe, nas spominja na naše prvoborce ter na upor zavednega tržiškega ljudstva proti okupatorju, bo naša družina počastila s celotedenskim strelskim tekmovanjem.

Praznovanje našega občinskega praznika bo znak odločne pripravljenosti, slediti veliki revolucionarni borbi naših narodov. Naša oddolžitev vsem žrtvam te neenake borbe naj bo stalna pripravljenost, braniti to, za kar so oni darovali svoja življenja. Stalno ogrožanje naših meja in mirne graditve socializma nam narekuje, da moramo usposobliti vsakega državljanja, da bo lahko z orožjem v rokah branil svojo svobodo in neodvisnost. In prav to je naloga naše strelanske družine.

Naša NOB je prepričljivo dokazala, da v vojni ne odloča samo tehnik, ampak predvsem človek. Zmaga ali poraz sta odvisna torej od človeka-borca, njegovih moralno-političnih kvalitet ter odločnosti in volje.

Znati dobro ravnati z orožjem in z vsakim strelom gotovo zadejni, — to želi naša družina vsakemu svojemu članu, pa ne samo njim, pač pa sleheremu Tržičanu, sleheremu našemu občanu. Tudi tekmovanje, ki ga prireja naša strelska družina ob letošnjem občinskem prazniku, ima prav ta namen: zajeti čim več ljudi v svoj delokrog ter v njih vzbuditi veselje do strelskega športa in jih usposobiti v dobre strelce.

Zato vas vabimo, da se tega celotedenskega strelskega tekmovanja množično udeležite, ne glede na to, ali ste že kdaj streljali, ali ne. Streljalo se bo z vojaško puško iz letečega položaja na 200 m, z vojaško pištolem na 50 m in iz stoječega položaja z zračno puško na 10 metrov razdalje. Da bi pa bilo tekmovanje čim uspešnejše, je odbor strelske družine poskrbel za izredno lepo število praktičnih nagrad, katerih je za vse tri discipline pripravil okrog stotideset.

To veliko nagradno tekmovanje z vojaško puško in pištolem ter z zračno puško bo

vsak dan od ponedeljka 2. avgusta do sobote 7. avgusta od 15.30 ure dalje na strelišču na Cimpru.

Razglasitev rezultatov in razdelitev nagrad bo zadnji dan tekmovanja, t.j. 7. avgusta 1954 ob 19.00 uri na strelišču, nato pa bo nočno streljanje s svetilnimi naboji.

*Vsemu delovnemu ljudstvu tržiške občine čestita
k občinskemu prazniku 5. avgustu*

Turistično društvo v Tržiču

Tržič v letu 1941

Ob obletnici storžiške tragedije

Leto 1941 je tržiškemu prebivalstvu prineslo hudo in trdo preizkušnjo. Po kapitulaciji bivše monarhistične oblasti in razsulu kraljevske vojske, ki sta prej tako zelo živali svojo moralno in fizično moč, je bilo videti, kakor da pri nas ni sile, ki bi lahko kljubovala Hitlerjevemu fašističnemu stroju.

Domači izdajalci so s podvrgeno silo nadaljevali svoje petokolonaško početje, pričela je doba razbrzdanega okupatorjevega terorja nad slehernim poštenim in nacionalno zavednim Slovencem, bodi delavcem, bodi kmetom, bodi izobražencem. Pričeli so se popisi o nacionalnosti, prve aretacije, z delom so začele proslule rasne komisije za »čiščenje nemškega in nordijskega značaja juž. Koroške«, kakor so tedaj imenovani Gorenjsko; najhujša pretinja so bili okupatorjevi načrti o prisilni izselitvi najboljših in zavednih delovnih ljudi.

Tržiško prebivalstvo je bilo potrolo in brez pomoči. Kazalo je, kakor da med njimi ni več nikogar, ki bi stopil pred ljudstvo in mu odgovoril na spet in spet v obupu zastavljeni vprašanje: »Kaj storiti? — Kaj početi?«

In vendarle ni bilo tako.

Zakaj, v Tržiču so bili ljudje, ki niso bili samo sposobni dati pravilen odgovor in se postaviti na čelo množic. Bili so tudi pripravljeni, prvi zagrabiti za orožje in začeti brez usmiljenja in neprehomoma biti po sovražniku. To je bila edina možna pot — pot skrajne požrtvovanosti, nadčloveškega napora in ogromnega poguma. Pot, težka in krvava, toda edini možni izhod iz obroča, v katerega nas je bila privedla politika predvojnih režimov in zločinski naklepi fašizma.

Ti ljudje so bili komunisti. Komunistična partija Jugoslavije jih je na to odločitev pripravila že prej, v dolgi revolucionarni borbi. Njihova revolucionarna preteklost jih ni samo naučila tolči po okupatorju, ampak jim je tudi zagotovila zaupanje v množicah, katerim so se postavili na čelo in jih mobilizirali za naslednji boj zoper sovražnika in njegove domače hlapce ter za popolno nacionalno in socialno osvoboditev.

To naložje je tržiška partijска organizacija v celoti in dosledno izvedla. Priprave so pričele že prej, v tem letu 1939. V pričetku leta 1941 in zlasti po kapitulaciji so komunisti organizirali zbiranje orožja, potrebnega za pričetek kasnejše vstaje. Ustanovljen je bil vojni komite. Mestni komite KPS pod vodstvo svojega sekretarja Jožeta Janežiča je maja 1941. organiziral tržiško organizacijo Osvobodilne fronte. Ustanovljen je bil Mestni odbor OF. Skoraj v vsaki hiši je že imel svojega organiziranega člena OF. V tem ogromnem aktivističnem naporu so se razen Jožeta Janežiča zlasti odlikovali naslednji tovariši komunisti: Anton Stefe -

Kostja, Srečko Peharc, Jože Fink, Peter Uzar, Peter Ahačič in Stanko Bečan. Plod njihovega dela je bil v tem, da je bilo v Tržiču le malo ljudi, ki bi že leta 1941. odrekali pomoci partizanom. Ti tovariši so takoj po 22. juliju kot prvi stolpili v partizane, v takrat nad Veterinem ustanovljeno Tržiško-kranjsko četo.

Četa je z območja Križke gore v teku julija 1941 pričela svoje prve sabotažne akcije in diverzije. Poškodovala je električne centrale, komunikacije — telefonske drogove, železniško progno — in grenila nezasluženi mir narodnim izdajalcem. Te prve akcije so klub domala popolni vojaški neizkušenosti udeležencev dobro uspele.

Konec julija se je četa s svojo glavnino premaknila na sektor Storžiča, kjer je na Mali Poljani likvidirala agenta Gestapa in šefa nemške banke v Kranju.

*

Poročila o teh akcijah so okupatorja hudo vznemirila. Občutil je, da se na njegovem »nemškem Gorenjskem« dogaja nekaj, kar ni pričakoval. Občutil je pest slovenskega obroženega upora pod vodstvom Komunistične partije. — Zmrzlino naglico je pričel zbirati podatke o partizanih in s pomočjo izdajalcev izvedel za nahajališče Tržiško-kranjske čete.

Takrat, 3. avgusta 1941, je bila glavnina čete pri tako imenovani Verbičevi koči v Jesenu pod Storžičem. Toda samo dan, zakaj sprejet je bil sklep, da se 4. avgusta zborejo vsi partizani z levega brega Save na pobočju Doprča, od koder bi skupno s Cankarjevim bataljonom, ki je bil takrat onkraj Save, izvedli napad na nemško mučilnico Begunje.*)

Taborišče pod Storžičem je zapustila vsa glavnina Tržiško-kranjske čete. V Verbičevi koči je ostalo le kakih 10 tovarišev in tovarišic, ki niso imeli prvenstveno vojaške naloge, ampak so predvsem skrbeli za stik s terenom, organizacijsko delo i. pod.

Nemci pa so pričakovali, da bodo lahko zajeli celotno četo. V noči od 4. na 5. avgust so pripravili in izvedli načrtno obkolitev taborišča. Ob prvem svitu 5. avgusta so že sklenili močan obroč neposredno okoli Verbičeve koče, v kateri so spali partizani. Borbeno sposobnost partizanske skupinice je bila majhna, saj nihče od njih ni imel skoraj nikakršnih vojaških izkušenj. Med njimi je bilo tudi nekaj tovarišic, ki niso znale ravnati z orožjem.

Ob koči je bila postavljena straža. Partizanka, ki je Nemce opazila, ko je bil močni ob-

*) Ker je bil načrt izdan, so Nemci napadli Doprč. Razen tega so v zasedi pričakali Cankarjev bataljon in ga potisnili nazaj na desni breg Save, tako da ni mogel priti na pomoč na Doprči napadenim tovarišem.

roč že sklenjen, je vrgla bombo, toda ta ni eksplodirala.

Pričela je bitka.

Presenečeni partizani so jo sprejeli in niti pomislili niso na predajo. Sovražnik je z močnim ognjem napadel z vseh strani. V tragičnem spopadu je padlo 8 tovarišev in tovarišic, med njimi tudi organizator vstaje in prvih partizanskih akcij sekretar Mestnega komiteja KPS Jože Janežič.

Po bitki so se fašisti zdajvali nad mrtvimi prvorocenci. Njihova trupla so vsa izmaličili; še mrtvi partizani so jih navdajali z besnim strahom. Še v mrtvece so streljali in jih klali z bodali, nato pa so jih kot stekle pse metali v kočo in jih z njo vred začgali.

*

Storžiška tragedija je bil hud, težak udarec, ki ga je utрpel boj tržiških prvorocencev. Toda tudi Nemci z njo niso dosegli tistega, kar so nameravali. Misli so, da bodo uničili Tržiško-kranjsko četo, a ta je bila že na drugem terenu. (Tudi tovariši, ki so bili ostali pod Storžičem, bi kasneje morali za

glavnino pod Dobrčo in nato dalje na Jelovico, kjer je bila odrejena koncentracija partizanskih sil za akcije dolini Save, do česar je kasneje dejansko prišlo.)

Okupator se je seveda še dolgo bahal, da je pod Storžičem dokazal, da je vsak upor proti Hitlerjevi soldateski in fašističnemu terorju že vnaprej obsojen na neuspeh. Ljudstvo tej propagandi ni nasedlo, ampak je žalostni dogodek sprva v svojo dušo kot tragično žrtev, kot bridko vojaško izkušnjo in nauk, da je treba neizprosno in odločno vztrajati v osvobodilnem boju, pa čeprav terja od njega tudi življenja. Čeprav žalostni, so se tržiški delovni ludje storžiških žrtev vedno spominjali z velikim ponosom.

Vest o pokolu pod Storžičem je navdala vsa srca z grozo. Sovraščvo do Nemcev je neizmerno naraslo. Prva prelita kri je rodila stoterno kal. Partizansko gibanje je dobilo nove borce in borke, z njihovimi srци je utripalo srce slehernega...

Ob storžiškem dogodku se je tržiško prebivalstvo zapriseglo, da se bo večno spominjalo prvi padlih tovarišev s tem, da bo iz roda v rod prenašalo spomin nanje. Zategadelj je bil 5. avgust izbran tudi za datum tržiškega občinskega praznika, ki ga letos praznujemo že četrtoč.

V. P.

*Našim prvim boreem —
storžiškim žrtvam*

večna slava!

**Dostojno smo proslavili
22. julij**

Na predvečer je tržiško prebivalstvo v dostojni obliki počastilo z obiskom proslavo Dneva vstaje slovenskega ljudstva 22. julij. Že v popoldanskih urah je precejšnji del Tržičanov pohitel na slavnostno zborovanje v Črnomelj — borci iz NOB pa so v partizanskih uniformah organizirali patrolne teke, kjer so obenem obiskali nepozabne partizanske kraje in ob tej priliki počastili spomin padlih sotovarjev in prav tako istočasno obujali spomine na težke, toda slavne dni zgodovine NOB.

Na predvečer pa se je vršilo slavnostno zborovanje na Trgu svobode, katerega so organizirale tukajšnje občinske masovne organizacije MO ZB, MO SZDL, MO ZK itd. Tov. Ježek Stane, sekretar MOO SZDL je otvoril zborovanje in obenem pozdravil navzoče prebivalstvo ter predstavnike naših političnih, družbenih in gospodarskih organizacij, nakar je predal besedo tov. Jagodicu Francu — Krstanu, predsedniku MOO ZB, ki je v obširnem govoru ponovno prikazal prisotnemu občinstvu zmagovalo pot NOB in na-

pore in žrtev, ki jih je doprinislo naše slovensko junakovo ljudstvo, ki so se z ramo oprimi z ostalimi našimi narodi borili za svojo nacionalno in socialno osvoboditev.

Po slavnostnem govoru je pevski mešani zbor DPD »Svoboda« pod vodstvom pevovodje tovarista Zazvonila odpel tri borbene partizanske pesmi, godba istega društva pa je pod vodstvom njenega kapelnika tov. Ahačiča Rudolfa odigrala vrsto partizanskih in slovenskih koračnic, kar je dvignilo in še bolj stopnjevalo praznično razpoloženje, ki ga je ljudstvo čutilo v tem času. Z državno himno, ki jo je odigrala godba, je bilo zaključeno slavnostno zborovanje, nakar se je vršilo v gostinskem podjetju hotela Pošta ljudsko rajanje.

Naslednji dan — 22. julija, pa so se organizirali izleti v bližnje partizanske kraje, kjer so borce in ostali aktivisti ponovno prišli v stik z nekdanjimi vojnimi sotovariši in ostalimi aktivisti in ob tej priliki skupno obujali spomine iz slavnih toda težkih dñi boja za obstoj slovenskega ljudstva.

Tz velikih dni boja za naše lepše življenje (Drobc iz gradiva tržiškega muzeja NOV)

Že dolgo časa pričakuje Tržič svoj muzej. O muzeju je bilo že veliko govora, premišljevanja, razpravljanja po neštetih vprašanjih, vendar do realizacije do sedaj še ni prišlo. Manjkajo samo prostori, kjer bi se muzej manifestiral z bogatim materialom, ki ga ima.

Ena od glavnih vej muzeja v Tržiču je muzej NOV. Ker, kakor je že rečeno, Muzejsko društvo nima na razpolago svojih prostorov, se mora, upajmo da edino za letos, omejiti zgolj na razstavo, ki naj prikaže dokumente iz narodno osvobodilne borbe. Kako velikega pomena za vse je ta zbrani material iz let nacistične okupacije, menda ni treba posebej poudarjati, saj so v njem zbrani dokumenti naprov, trpljenja, borbe, predanosti, neklonljive zavesti, vzvišenih mučenikov naše lepe, mlade socialistične domovine.

V ilustracijo zbranega materiala prinašamo nekaj vrstic posverjenika za agitprop pri okrajnem odboru OF Tržič iz leta 1944.

Ive Šubic: Juriš! Juriš!

... Položaj 17. 9. 1944.

V teku treh dni je okupator enkrat zopet motil naše delo in poslal 14. t. m. 20 mož — oroznikov proti Lomu, da bi držali zasede. Edinice II. bataljona, 15 mož po številu, pa so se ravno takrat mudile v sami ivasi. Ko so bili obveščeni, so se postavili v zasede in ko so se Švari približali, so udarili po njih. Rani so enega, ki je kmalu po prevozu umrl. Ostali so se spustili v divji beg.

Isti dan je ves I. bataljon K. O. naredil velikopotezno akcijo v Tržiču v tovarni »Peko«, kjer so brez kakega strela pobrali okrog 800 gojzeric...

France Slana: Izvidnik

... Položaj 23. 9. 1944.

Najgrše so naredili belogardisti z Zakrškom Ivanom in Mlakarjem, nočnim čuvajem pri »Peko«. Zakrška so prišli aretitati, ko je še spal. Našli so pri njem nahrbnik s popolno opremo in nekim dopisom od OF. Pravijo, da je bil poziv in bratovo pismo, v katerem mu sporoča, da pride v sredo po poldne do »Zegnanega studenca« pri Sv. Neži, kjer ga bo on čakal. Vlekli so ga tja in ga močno pretepli, prezreali vrat in ustrelili v glavo. Tam so ga pustili ležati in rekli: »No, sedaj pa le čakaj brata!«

Mlakarja so vlekli v Debevec v kamnolom v Pristavi in ga tam ustrelili. V njegovi nočni omarici so dobili najnovejša radio poročila in mogoče še kaj drugega, kar se še ne ve točno. Pravijo da so ga ustrelili vsled tega, ker se ni postavil v bran gošarjem, ko so prišli v tovarno po čevlje...

Dore Klemenčič-Maj: Čez reko

... Položaj 6. 10. 1944.

Dne 2. 10. so bile v mestu zopet aretacije. Belogardisti so aretili Ahačič Frančko, Engelsberger Mario, Košir Mimi in dve Šajovičevi s kolodvora. Odpeljali so jih v Kranj. Pravtako so odpeljali v Kranj eno dekle iz Leš, nekega Koštruna od Sv. Neže in še štiri druge, katerih imena pa nam niso znana. Pri prvih dveh so dobili pisma OF, ko sta jih nesli v Tržič, za ostale se pa ne ve, kaj so hoteli od njih. Za Markeljnovo Cito vemo, da so jo pretepli na orozniški postaji v Tržiču, padla je v roke Samcu — Perko Mihu. Ima še otroka pri sebi in ko je zdravnik dejal, da to slabo vpliva na njo, da ji lahko udari na možgane, je Samec dejal, da naj jji kar udari na možgane, ker jo ni prav nič škoda...

Ive Šubic: Bombaš

... Položaj 27. 10. 1944.

V sredo dne 25. 10. 1944. so naši borce že ob pol petih zjutraj zasedli položaj v svesti, da bodo Švari sigurno prišli. Svaroi so krenili iz Tržiča ob četrtna osem. Naši so jih pustili bližu ter jih našeli 28. Čakali so jih do pol devetih, ker so Švari hodili zelo počasi. Stirinajst se jih je vsedlo na kup kakih sto metrov pod vrhom. Ko so jih naši opazili, je padlo povlej za udar. Vsi naenkrat so otvorili ogjen nanje. Švari so popadali ter se valili po bregu. Iskali so zaklonišče. Tako so

letele rakete za pomoč. 34 Švarbov se je spustilo v tek proti kraju, kjer je pokalo. S seboj so imeli tudi dve muli. Kakor hitro so Švari dobili zaklonišče, so začeli nažigati iz pušč, mitraljezov in bacačev. Mitraljezi so peli smrtno pesem, vmes pa so padali posamezni puškni streli. Naši so jim tako močno odgovarjali, da so Švari utihnili. Borba je trajala pol ure. Kmalu v začetku se je slišalo rjojenje in tuljenje Švara, ki je bil ranjen. Tulil je ko nor. Naš tovariš Silni, načelnik OK. NZ — Tržič je bil na položaju in oddal nekaj strelov. Ko je pri polnjenu prenehal s streljanjem, je bil zadet. Krogia mu je šla kakih 15 cm pod kožo. Moral se je umakniti. Ko so naši tovariši opazili, da se bliža pomoč, so se umaknili, sicer bi jim Švari prišli za hrbot. Meščani so tekli na trg in vsi so gledali proti kraju, kjer se je odigravala borba... Švari so se ob 12. uri umaknili v strelicih nazaj, nekaj po poti, ki pripelje do Završnika nazaj v mesto, nekaj pa nekoliko naprej pod potjo. Bili so zelo razkačeni in od same jeze niso vedeli kaj ni naredili. Rešilni avto je prišel trikrat iz mesta. Ranjene in mrtve so Nemci vlekli kar na hujevih vejah po bregu. Vseh Švarbov se je vrnilo po pripovedovanju ljudi, okrog 40, v borbo pa jih je šlo s pomočjo vred 62. Po prvih vesteh, ki smo jih dobili iz ne preveč točnih virov, so imeli Švari dva mrtva in dva ranjena...

F. Slana: Izvidnik

NAŠI SLAVNI PADLI BORCI NOV

Milan Našič

Milan Našič je bil rojen dne 10. marca 1913. leta v Tržiču. V družini je bilo sedem otrok. Oce je bil čevljarski. Milan je delal pri njem.

V NOB je vstopil decembra 1941. leta. V začetku je bil v okolici Tržiča, oktobra 1942. pa je odšel na Dolenjsko. Bil je v Dolenjskem odredu, kasneje v Prešernovi brigadi. V tej brigadi je zaradi sposobnosti in borbenosti napredoval od borca

do namestnika komandanta brigade in kasneje komandanta brigade. Dva dni pred smrtno je bil imenovan za komandanta brigade. Zaradi prerane smrti te funkcije ni opravljal. 15. avgusta 1943 je padel zadet od italijanske krogle. Borci so ga prinesli v svoje taborišče. Njemu v spomin je peresa nevešča, a puške navajena partizanska roka napisala takrat naslednje stih:

Skopali grob smo brez lopate,
z rokami zgrebli smo zemljo.
Dočakal nisi nade zlate,
usoda strla hrabro je roko.

Na Krimu nema je gomila,
pod njo leži mlad partizan.
Ga laška krogla je zlomila,
ko bližal se svobode dan.

Tovariši, naj kri prelita
namestnika ne bo zaman!
»Bo osveta zmagovita«,
prisežemo na šmarni dan.

Blaž Ostrovrh

Njegov oče, brata Stanko in Danči so bili ustreljeni kot taci na Čegelšah. Ostala družina je bila preseljena v Nemčijo, izvzemši brata Karla, ki je šel z Milanom skupaj v NOB in je danes rezervni oficir JLA.

... Položaj 6. 11. 1944.

Dne 2. 11. 1944 je šla orožniška patrulja iz mesta proti Trajbahu. Med potjo so videli mladega fanta, ki je lovil ribe. Rekli so, da je bil partizan in otvorili so nanj ogenj. Bil je mrtev. Ubili so dečka nemške naseljene družine, ki stanuje v župnišču v Kotorju. Star je bil štirinajst let. Njegova mama je javno na cesti zmerjala Nemce in rekla: Partizani hodijo neprstano okoli in še niso ustreli svojih ljudi, to delate samo vi! Kakor se je izvedelo, sedaj hočejo Nemci to stvar pod takniti partizanom.

*

... Položaj 16. 11. 1944.

Drzna akcija v mestu Tržiču. Trije tovariši iz II. bataljona K.O. so dne 14. 11. 1944 obiskali Predilnico in tkalnico v Tržiču in pobrali denar. Akcija je bila izvršena ob delem dnevu 400 m od glavne policijske postojanke. Nihče od uradnikov BP, ki so bili navzoči ob tej prilikai, ni ni upal čhrniti in ne premakniti. Kaj takega si niti misliti niso mogli, da bi si naši tovariši upali ob belem dnevu in tako blizu postojanke priti v tovarno. Čeprav imajo skoro vsi samokres, za kar pa naši tovariši niso vedeli, se niso upali postaviti v bran...

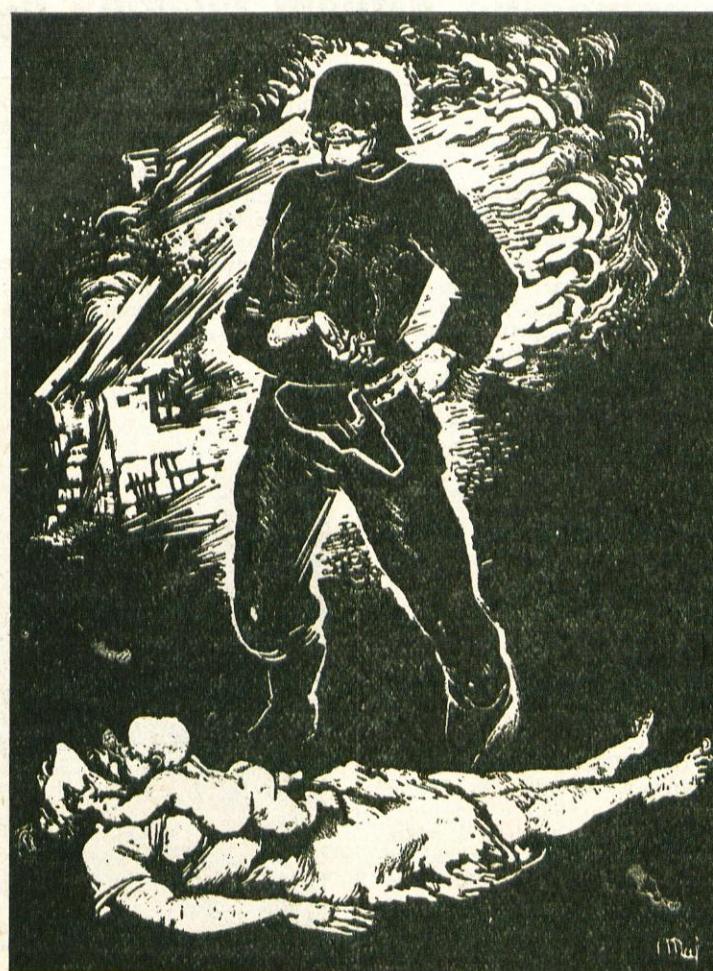

Fr. Slana: Čez vodo

... Položaj 25. 11. 1944.

V zadnjih dneh se je odigrala ena največjih bitk, kar so jih pomnili prebivalci vasi Lom.

Tako so dne 22. 11. 1944 zjutraj prišli beli, misleč, da booo

Dore Klemenčič-Maj: Mrtva mamica

sami obračunali z našo hrabro NOV. Seveda so že na poti dobili pozdrav in so takoj tekli nazaj v dolino prosit pomoči. Prišli so drugič, vendar so se tudi to pot opelki. Po daljši borbi so jo morali popihati, tako da so vsi premočeni priteklj v dolino. Se enkrat so jo manjili in zopet s pomočjo. Vsen je bilo že okrog 200. Med njimi so bili Rusi, policisti, orožniki in domobranici. Prišli so nekoliko višje, toda naš ogenj iz vseh vrst orožja jih je nagnal nazaj od koder so prišli. Na svojem poходu so pokazali svojo pravo sliko. Kradli so povsod, kamor so prišli... Ljudstvo govori o 25 do 30 mrtvih z onimi, katere

smo mi ujeli. Mrliče so Švabi zvečer nakladali na avto na Slapu pred gostilno Krvin. Seveda niso pustili bližu nikogar, ki bi mogel ugotoviti koliko je bilo žrtev...

*

... Položaj 28. 12. 1944.

Vsi okupatorjevi poizkusi in nasilstva naših domačih izdajalcov ne morejo odvrniti naše mladine od naroda, kateremu pripada. Tržiška mladina je na poseben način podčrtala svojo pripadnost domovini in voditelju maršalu Titu s tem, da je poklonila borcem II. bataljona KO slovensko zastavo...

Premagala sem strah!

Tisti dan je bila v Tržiču velika racija Nemcov in belih.

Sprejem v partizanh je bil prisrčen, saj so bili med njimi, kamor sem prišla, sami prijatelji in dobri tovariši. Moj prvi občutek med njimi je bila hvalačnost. »Glej, s Teboj bodo delili hrano, skrbeli bodo zate, čuvali Te bodo«, sem si rekla. Anžičmanova mama je bila kuharica in gospodinja. Take dobre juhe še nisem nikdar jedla kot tisti prvi dan v partizanh. Čeprav me je jutranji strah grabil za grlo, sem jo z užitkom jedla.

Z nočjo je prispelo še nekaj tovarišev. V čevljarski kočici nas je bila na tesnem zbrana precejšnja družina. Po večerji smo obsedeli ob petrolejki. Kmalu je zodonela pesem: »Svoboda je zlata, svoboda je vse«. Nik-

dar je še nisem slišala dotlej. Presunila me je s svojo veliko nepopisno resnico. Pesem za pesmijo je ubrano polnila prostor. Bil je to še nov, nepoznan svet, poln čara zvestobe.

Poleglo smo. Nekateri po tlen, drugi po klopeh in na pogradu. Ležala sem v skrajnem kotičku pograda. Nad menoj je bila posvečna streha, ki se je prav nad mojo glavo znižala do tal zunaj kočice. Če bi samo malo privzdignila glavo, bi z nosom zadela ob strop.

Nastala je tišina. Skozi majhno okence je v kočico lila mesečarna. Vse je spalo. Samo moje vznemirjeno srce ni našlo počitka. Preveč sem bila pod vti si novega življenja in novih nevarnosti. Fantazija mi je slikala grozljive prizore. V duhu sem videla Nemce, ki od vseh strani obkoljujejo kočico. Široko odprtih oči sem strmelala v premikajoče se sence.

Tedaj je tik nad menoj na strehi nekaj zaškrbljalo. Srce

To je samo nekaj vrstic velike in slavne preteklosti naše borbe za lepše življenje delovnih ljudi tako Tržiča, kakor celo Jugoslavije.

France Slana: Talem

Javna zahvala

V ponedeljek 26. julija so se vrnile z letovanja v Šmihelu tržiške partizanske sirote. Zdravi in srečni so otroci preživeli tri tedne na svežem zraku ob odlični hrani in skrbnem nadzorstvu.

Vsem, ki so naši partizanski deci pripomogli do tega velikega užitka, se iz vsega srca najtopleje zahvaljujemo! Posebej moramo še poudariti skrb za naše otroke tovarišev Drobniča in Gvida ter tovarišice Marice Globočnikove in njenih pomočnic. Zahvaljujemo se tudi vsem vodičem!

Vse partizanske materje

mi je v trenutku divje udarilo. Otrpnila sem v napetem prisluškovaju. Škrbljanje je utihnilo, pa se spet ponovilo ob menjem ušesu, potem na večih mestih. V nočni tišini se je slišalo vse strašno grozeče. Mislim, da so bile gozdne miške, ali druge živalce, ki hodijo ponoči po hrano. Toda tedaj me je bilo strah, strašno strah. Končno se je zasvitil dan. Neznani šumi so utihnili. Noč je bila nepopisno dolga.

Zjutraj sem tov. Vinku Udetu pričovala o svojih nočnih strahovih. Veselo se je zasmjal: »Saj smo tudi mi preživljali podobne reči, a sedaj smo že stari, izkušeni gadje. Ne boj se, Neva, hajtro se boš privadil!«

Res je bilo tako. Čez tri dni sem že dobro razlikovala škrbljanje gozdnih živalic in vedenja, da mi ne grozi nobena nevarnost.

Niti tedaj, ko so regljale nemške strojnice, se nisem tako bala, kot tisto prvo, nepozabno noč.

J. Z.

Ob odkritju spomenika žrtvam fašizma pod Ljubeljem

Odmev iz francoskega lista »Le déporté«

Stiri naših tovarišev iz Mauthausena je napravilo krožno potovanje z namenom, da obiščejo kraje, kjer so prisilno delali in trpljeli. To potovanje jih je dovedlo k bivšemu ljubeljskemu »komandosu« blizu Ljubljane v Jugoslaviji. To taborišče za prisilno delo, spadačo k Mauthausenu, je v hribih, 1.600 m visoko, blizu avstrijske meje. Ustvarjeno je bilo zaradi izvedbe predora, ki naj bi olajšal zvezo med obema deželama. Deportiranci taborišča so bili skoroz izključno Francozi. Življenje v tem taborišču je bilo prav tako strašno kakor povsod in še teže zaradi strašnega gorskega mraza.

Ob povratku 1. 10¹⁹⁴⁵ so nam naši tovariši, osvobojeni po Jugoslovanih, pripovedovali, kako jih je podpiralo okoliško prebivalstvo, ki je bilo do njih humano in usmiljeno ter kljubovalo vsem represalijam SS, in pošiljalo na skrivaj cigarete ali kruh.

Kakor so mi pripovedovali moji tovariši, je simpatija do Francozov ostala pri njih živa. Sprejeli so jih z odprtimi rokami. Pozdravili so jih oficelne oblasti, bivši borci, stari bivši uporniki, morali so celo dajati intervju več žurnalistom. »Preša« se jih je polastila.

Staro tradicionalno jugoslovansko prijateljstvo je prestalo

preizkušnje političnih preobratov in preizkušenj časov. V spomin Francozov so ohranili taborišče, rešili in uredili arhive. Ustvarili so muzej — nekakšen relikvarij, kjer se spoštljivo hrani vse, kar spominja na strašno eksistenco taborišča. Končno so postavili spomenik v spomin Francozom, umrlim na Ljubelju, cigar plaketo prikazujemo zgoraj.

Odkritje spomenika je določeno za 9. avgust t.l. Jugoslovanske oblasti bi že zelele, da prisostvuje na ta dan delegacija francoskih deportiranec.

»Pričakujemo stalno Francoze, ki so nas menda pozabili«, so nam rekli. »Čim več jih bo prišlo, tem bolj bomo srečni.«

Te tako ganljive besede se morajo slišati. Pozivamo bivše trpine Ljubelja, da se zborejo, da bi se mogli odzvati temu apelu in stopiti čimprej v stik z UNADIF, ki bo organiziral potovanje k onim, ki nas ne pozabijo.

Deportiranci in družine pogrešanih tega Mauthausenskega komandosa se obveščajo, da predvidevamo na željo jugoslovenskih tovarišev potovanje v septembru 1954 ali spomladji 1955, kar je odvisno od števila prijav.

Cimprejšnje prijave na A.N.I. R.O.M.F., 51, rue de Boulainvilliers, Paris (16).

Marcel Schneider o taborišču pod Ljubeljem

Marcel Schneider je mlad francoski pisatelj, ki je s svojim odličnimi slogom in fantastičnimi vsebinami svojih romanov pridobil velik krog bralcev. Lansko leto se je mudil v Sloveniji, ki mu je zelo pri srcu zaradi obširnih smrekovih gozdov, prijetnih vasic in naravnih lepot. Ko se je vrnil v Francijo, je napisal za revijo LA TABLE RONDE članek o svojem prebivanju v Sloveniji. Članku je dal naslov: LE BOUQUET SLOVENE (Slovenski šopek). Pisatelj je v njem opisal Bled, Bohinj, Vrbo, Prešernovo in celo vrsto srečanj s slovenskimi ljudmi. Članek je zbudil med francoskimi kulturnimi krogri veliko pozornost, a tudi iz vseh koncov sveta so prihajala v Pariz pisma, v katerih so ljudje Schneiderja spraševali po deželi, ki jo je znal tako mikavno opisati.

Marcel Schneider je obiskal tudi Tržič, Dom pod Storžičem in Ljubelj.

Prinašamo tisti del Schneiderjevega članka, ki govori o Ljubelju. Da bi se lahko povzpeli na Ljubeljski prelaz, pre-

ko katerega vodi v Avstrijo vijugasta in strma cesta, smo morali zamenjati vozilo. (Poprej pisatelj opisuje svojo pot iz

Bleda v Tržič, kamor se je pisatelj pripeljal v starinskem in razmajanem avtomobilu, ki ga je vodil star, bradat šofer). Naše prejšnje prometno sredstvo bi v teh krajinah izdihnilo dušo. Topot je bil šofer podoben mlademu poganskemu bogu s plavolaso grivo in njegov avto je bil umerjen na njegovi podobi: krepak in popolnoma nov. Ta del Karavank je demovina

mislite, kakšne vesele družbe bo ta predor ob nedeljah razlival na eno ali drugo stran. Ali se bodo ljudje spomnili trpljenja, iz katerega je ta predor ustvarjen? Ne, ali pa morebiti zelo poredko. Vendarle pa prav na nasprotja tvorijo naše življenje in samo kak moralist, ki nima nič skupnega s človečanskim, bi bil lahko zavoljo tega užalen. In vendarle, ko gleda-

Ostanki taborišča pod Ljubeljem

gamsov in srnjakov. Vse je takoj divje kot bi si lahko predstavljal samo še v sanjan, vsepolno je žudournikov in gozdov, ki jih obkrožajo gorski grebeni. Živine ne vidiš, le nekaj redkih senikov je postavljenih šem pa tja. Zato je človek toliko bolj presenečen, ko v takem okrasju, ki ga civilizacija ni pokvarila, odkrije tuk pod prelazom zijajočo odprtino predora. In tako nenadoma splahnejo naša razmišljanja in sanjarjenja o nedotaknjeni in neukročeni naravi, kaiti ta predor so predrlji deportiranci iz Mathausena in Dachaua. Moral bi vezati Slovenijo in Koroško, a III. Reich se je prej podrl, preden so bila dela končana. Z deli bodo Avstriji in Jugoslovani ponovno začeli. In kobo gora premagana, si lahko

n.o te Alpe in si predstavljam zimo, veter, mraz, prisino delo brez sleherne možnosti za pobeg, strahotni okras skalovja in ledu, ki je tako podoben taboriščnim starešinam, ne moremo več gledati tega predora. Da, predor je tu, taborišče pa so podrl. Od barak, ki o sestavljale delčno taborišče, so ostali samo še temelji, nazaj stopnišč, kup kamenja in peska. Na tem mestu so se stiskali deportiranci, med katerimi so bili Francozi, Poljaki in Slovenci. S posebnim dovoljenjem -- kajti dostop v obmejni pas je prepovedan -- smo šli v te kraje. A zakaj? Da bi oživljali spomini? Kaj moramo za tiste, ki so trpeli za ograjo bodečih žic. Samo tisti, ki so preživeli, imajo pravico govoriti o svojem počodu v pekel, o prebivanju na

Prof. Simon Milač:

Francozi in Slovenci

Med nami in Francozi obstoježe stoletne vezi. Vsi veliki duhovni, kulturni in politični potreti, ki so vznikli v Francoski, so več ali manj naši odmev tudi med Slovenci.

Nekak mejnik v tem oziru tvori francoska revolucija ob koncu 18. stol. V zgodovini evropskih narodov je pomagala steti okove srednjeveškega feodalnega podložništva. Uničene so bile vse predpravice svetne in duhovske gosposke. Pred novo postavo so bili vsi enaki. Ljudstvo, ki je doslej bilo brez političnih pravic, je polagoma prišlo do besede tudi pri vodstvu državnih poslov. Obenem z zavestjo pridobljene politične moči je rasla v ljudstvu tudi

zavest lastne narodne skupnosti. Iz graščinskega podložnika je postal pravi državljan in z njim samozavesten nosilec narodnostne misli.

Se poseben vpliv je revolucija imela na Slovence, ki so nekajkrat neposredno prišli pod oblast Francozov.

Prvikrat so francoske čete zasedle naše kraje l. 1796., ko so iz Italije prodireale proti Dunaju. Takrat je bil tudi veliki francoski vojskovodja Napoleon prvikrat v Ljubljani. Po določilih premirja v Leobnu na Zg. Stajerskem in njemu slednjega miru v Campoformiju blizu Vidma v Furlaniji 1797, je Avstrija izgubila nekaj oddaljenih dežel, zato pa je dobila ozemlje

razpuščene beneške republike in tudi Beneške Slovence. Tako so bili v mejah tedanje Avstrije združeni za nekaj desetletij vsi Slovenci.

Druga francoska zasedba naših krajev ob koncu 1805. leta je bila kratkotrajna, a pri Slovencih slabno zapisana zaradi izjemnega postopanja francoskih poveljnikov.

To so Francozi skušali popraviti po Dunajskem mtru 1809. l., ko so naši kraji tretiči in to za nekaj let prišli pod francosko oblast.

Premagana Avstrija je morala odstopiti velik del svojih jugoslovenskih dežel, med njimi zpadno Koroško, vso Kranjsko, Primorsko, Tržaško in Istro, torej pretežni del slovenskega ozemlja, nadalje civilno in vojno Hrvaško med Savo in Uno ter morjem, dočim je Dalmacija že od 1805. dalje pripadala Fran-

cozom. Vse odstopljene pokrajine so Francozi združili v novo državno telo, v takozvane Ilirske province z gl. mestom Ljubljano. Ilirija ni bila več molzna krava, iz katere bi bilo treba čim več iztisniti, marveč so skrbeli zanjo kot za svojo matrinsko deželo.

Tu sem je Napoleon posiljal za gen. guvernerja vedno svoj najboljše in najspodbujajoče ljudi. Baš ti guvernerji imajo za prospeh in prosvit Ilirskih dežel največ zaslug. Prvi je bil maršal Marmont, njemu je sledil gen. Bertrand.

Po Vodnikovi zaslugi se je bogato razvilo šolstvo. Slovenski jezik je našel dostop i v šole i v urade in ni bil več zančevan kot jezik pastirjev. Odpravljena so bila stara graščinska sodišča in s tem tudi osebno graščinsko podložništvo. Od slej je sedil državni sodnik ta-

luni, o strahoti in nedoumljivem. Star kmet nas je peljal do ruševin krematorijske peči, ne da bi ziniš besedo. Nato nam je s kretnjo roke pokazal veliko reko peska, ki teče iz gore kot bi tekla iz rane: tam so metali v skupno jamo ali pa kar med peselek mrtve, ki jih niso utegnili sežgati. Nobeno znamenje ne govori, da je tu kraj grobov, če besed grob v tem primeru sploh lahko uporabljamo. Veliko francoskih

družin bi lahko strmelo v ta našip obrušenih kamnov, ki so jih pobelili zimski mrazovi, kot na brezimno pokopališče svojih mrtvih.

Tedaj pa nam je narava poslala znamenje tolažbe. Po smo se vrnili k carinarnici, se je ob gozdrem robu prikazala udomačena košuta. Ni se hotela odločiti, da bi prišla k nam, le brez strahu nas je s svojimi lepimi vodenimi očmi gledala, požvečila travo in izginila.

Dvoje izrazov hvaležnosti francoskih internirancev Tržiču

(Iz muzejskega arhiva NOV)

A la Population de Tržič
qui dès le première minute, a témoigné aux Déportés venus sur son sol la sympathie la plus totale et à manifesté en leur faveur l'aide la plus sensible.

Les Français du Ljubelj remettent ces modestes tableaux sommairement esquissés durant leurs rares heures de loisir.

En signe de vive gratitude et dans l'espérance d'une amitié qui unira indissolublement la Yougoslavie et la France.

Ljubelj, le 6 Mai 1945.

Dragi Tržičani!

Bili ste za nas že od prve minute, ko smo prišli na Ljubelj, to so nam pokazala vaša najgloblja čustva, katera ste gojili do nas.

Zato poklanjam Francozi z Ljubelja te slike, katere smo risali v urah počitka, vam v znak hvaležnosti in iskrenega prijateljstva med Francijo in Jugoslavijo.

Ljubelj, 6. maja 1945.

Commercy (Meese) 6. okt. 1945
18. Avenue Carcano.

Doma sem našel vso družino neokrnjeno in zdравo. Vojska moje ožje domovine ni prevec prizadela, a na žalost je bilo drugod po Franciji drugače.

Prosim Vas, da izročite mojo zahvalo osebi, ki stane nad Vami in ki je bila tako dobra z nami. Blagovolite mi tudi sporočiti njen naslov, kakor tudi naslov gospoda in gospe Starman, ki so imeli garažo, ter od malega Ivana Podrekarja, ki je pri njem delal in je bil zlata duša.

Ves ta čas, ki smo ga preživel v tem taborišču in v tunelu, je sedaj le še umazan prikaz, ki se iz dneva v dan izgublja v strahotno preteklost. Toda koliko nesrečnežev se na žalost ni vrnilo! Od 28., ki so bili v našem mestu z menoj vred aretrirani, se jih 12 ne bo nikdar več vrnilo, ker so pomrli zaradi lakote in zlostavljanja v Mauthausenu in v drugih taboriščih. To je tista strahota.

Mi smo se vrnil domov čez Italijo do Neaplja, od koder smo

roko.

Ko so po padcu Napoleona 1813. Ilirske dežele spet pripadle Avstriji in je nastopil nazadnjški Metternichov režim, se je naš narod s hvaležnostjo spominal nekdanje francoske uprave in z veseljem gledal nazaj na svobodoljubnejšo in naprednejšo francosko oblast.

Prijateljstvo med Slovenci in Francozi je ostalo do današnjih dñi živo in neskaljeno. V prvi svetovni vojni smo bili zaveznički in smo skupno rušili staro monarhijo. S čustvom hvaležnosti in ponosa smo prepevali zvono Marseillese, ki je nekoč klicala pod orožje vse branilce svobode, ki so se skupno borili kakor vitezi, v obrambo šibkih in zatiranih.

Nikdar ne bomo pozabili francoskih zaveznikov, ki so nam ob zlomu črnožolte monarhije in ob nastanku narodne države.

Jean Barbier,
uradnik pri notarju

Dragi gospod, draga gospa!
Vrnili sem se v Francijo že pred nekaj meseci, potem, ko sem preživel skor dve leti kot ujetnik v taborišču na Ljubelju, kjer smo trpeli dan za dnem bolj, do 8. maja 1945., ko so nas vrli partizani maršala Tita pri Bistrici osvobodili in zapodili v beg SS bandite, katere so poznaje ujeli.

Ne maram več odlašati in se Vam iz vsega srca zahvaljujem za vse, kar ste nam storili, ter za vsa Vaša darila in dobra dejana.

Delal sem v zimi 1943-44 pri konstrukciji garaže v Vašem mestu in nikoli ne bom pozabil obedov, ki smo jih imeli pri Vas, ko smo nalagali kruh za taborišče na kamion. Niti ne bom pozabil paketa, ki ste nam ga podarili o Božiču 1943. Vse to je bilo za nas močno okrepljilo v moralnem in telesnem oziru. Bili smo ves čas našega ujetništva brez novic od naših domačih in smo se čutili pri Vas manj zauščene.

ko kmeta kakor plemitaša. Zakan je veljal za vse enako, tako za duhovnika in grofa kakor za kmeta in jrokodelca.

Francoska uprava v Ilirskih deželah je mnogo skrbela za kmeta in obrtnika. Pospevala je trgovino in promet z gradnjavo dobrih cest in plovnih rek. Skrbela je za red in varnost in v ta namen uvedla tudi pri nas žandarmerijo. Ni zanemarjasa zdravstvenih razmer po naših krajinah (cepljenje proti kozam!) in tako zmanjšala umrljivost prebivalstva. Vse to je ugodno vplivalo na dvig ljudskega blagostanja.

Seveda pa so bila tudi huda in težka vojna bremena, razne dajatve in rezvizicije ter strogo novačenje, kar je ljudi moreno prizadelo. Razen tega so v Francozih videli »brezbožne ljudi«, ker so odpravili cerkvene praznike in uvedli civilno po-

se z ladjo prepeljali v Marsile. Ta pot je trajala 1 mesec in rečem Vam, da smo bili že vsi na trnu.

Če imate kakve razglednice Vašega mesta in tistih kotičkov, ki smo jih mi spoznali, bodite ta-

ko prijazni in jih pošljite.

V nadi, da kmalu prejmem Vaš odgovor, Vas prosim, da prejmete z mojimi zahvalami tudi zagotovilo mojega globokega spoštovanja.

Jean Barbier

Iz dnevnih poročil taboriščnega poveljstva

Einsatz am 31. Dezember 1943: Nordseite 233, Loibl-Süd 260, Waslerleitungsbau 30, Garagenbau 15, Neumarktl 16, SS-Rivier 5, Kartoffelmiete 3, Zusammen 562; — Personal 70, Kranke 61, Gesamtstand 693.

Einsatz am 20. Januar 1944: Nord 225, Süd 170-50-50 270, Wasserleitungsbau 30, Garagenbau 20, Neumarktl 16, Kartoffelmiete 3, Zusammen 564, Kranke 52, Personal 70, Insgesamt 686.

Einsatz am 25. Februar 1944: Nord-ständig 325, Nord II. 50, Süd 171, Mineure-Maurer 160, Wasserleitungsbau 30, Strassenbau 10, Polizei 10, Zusammen 756; — Lagerpersonal 80, Kranke 46, Zusammen 882.

Einsatz am 3. März 1944: Nord-ständig 325, Nord II. 50, Süd 171, Mineure-Maurer 160, Wasserleitungsbau 30, Strassenbau 10, Polizei 10, Zusammen 882.

Einsatz am 1. April 1944: Nord 322, Süd (einschl. 130 M) 272, Strassenbau 10, Entlausung 10, Nachschicht M. 112, Zusammen 729; — Lagerpersonal 88, Kranke 63, Zusammen 877.

Seznam Slovencev interniranih pod Ljubeljem

(Iz neke ohranjene beležnice)

Slovenci - kaznjenci - v koncentracijskem taborišču (podr. Mauthausena) na Ljubelju (Sv. Ana) skupno z ostalimi sotrpimi — Francozi:

1. Gale Johann, Radeče pri Zidanem mostu
2. Ignac Janez, Zagorje
3. Juvan Franc, Trbovlje
4. Laznik Kristjan, Trbovlje

Janko.

(Pripis: Za te naslove dal 20 cigaret.)

Sežgana trupla internirancev v taborišču Buchenwald

1918., zlasti pa še na mirovni konferenci v Parizu 1919-20., ko so se določale drž. meje, stali na strani (posebno min. Tardieu). Prav tako je bil v plebiscitni komisiji v Celovcu 1920. leta francoski delegat edini, ki je zagovarjal naše stališče in branil naše pravice.

Slovenci kot majhen in skromen narod smo se skromno skušali oddolžiti velikemu in vitezškemu francoskemu narodu. Tako smo 1928. leta z vso ljubezenijo sprejeli v Ljubljani zmagovalnega francoskega maršala Franchet d'Espereya, 1929. leta pa ob 120 letnici Ilirije odkrili z vso slovesnostjo ob navzočnosti francoskih vladnih zastopnikov in francoskega naroda Ilirski steber in otvorili Ilirske razstavo.

V drugi svetovni vojni je bila od trinoških nacifašistov pregrena naša in francoska domovina.

Vsi smo enako težko prenasili okupatorski jarem. Mnogi naši fantje in možje, nasilno mobilizirani v okupatorsko vojsko, so pobegnili iz vojaških edinic in našli topel sprejem v vrstah francoskih partizanov. Mnogi francoski ujetniki in kaznjenci so bili zaposleni pri nas pri raznih delih in lahko spoznali dobro dušo našega naroda in odporniški duh našega zaščitenega ljudstva. Prebivalstvo Tržiča in bližnje okolice je francoskim ujetnikom pri delih na predoru pod Ljubeljem in v Tržiču samem pomagalo, kolikor je največ moglo, jim skušalo olajšati gorje in jim izrazilo svoje simpatije za junaško zadržanje v suženjstvu.

Naj živi junaški in plemeniti francoski narod!

Naj žive zaveznički in prijatelji Francozi v najbolj temnih dneh njihove in naše zgodovine!

Novo izboljšanje prometnih prilik

Po dolgem prizadevanju smo končno le uspeli, da smo dobili končno na avtobusni progi Tržič—Ljubljana še tretji voz. S tem bodo razbremenjena sedanja vozila, ki so bila posebno v jutranjih in opoldanskih urah tako prenatrpana da smo se vedno bali kakih večjih nesreč.

Kakor razvidno iz gornjega novega SAP-ovega voznega reda, dobimo sedaj še direktno jutranjo zvezo Ljubljana—Tržič, kar je velikega turističnega pomena, ker bo s tem omogočeno obiskati naš kot mnogim turistom, doslej zaradi slabih prometnih zvez niso usmerjali svoji izletov v lepo tržiško okolico. Posebno razveseljivo je, da bo ta avtobus vozil tudi ob nedeljah in da bo na vecer vozil potnike tudi nazaj proti Ljubljani.

Nadaljnja pridobitev je tudi ta, da bo odslej vozil vsak dan enkrat avtobus celo do novega gostišča pod Ljubeljem. S tem je napravljen nov korak k uresničevanju naše dolgoletne želje, da se z ugodno prometno mrežo

žo še tesneje poveže vsa tržiška okolica s svojim centrom.

Na naši redni progi bo vozil nov udoben avtobus Fiat, model 66.

Obenem sporoča Turistič. društvo, da bo prirejalo odslej vsako nedeljo skupen avtobusni izlet na Bled, če bo do petka vsakega tedna dovolj priglašenec. Odhod bo ob 1/29. uri izpred turistične pisarne.

Sporedno s tem namerava društvo napraviti v tem mesecu v nedeljo 15. t. m. izlet na Stari vrh in Lubnik nad Škofjo Loko, ker so ta zelo lepo urejena, na žalost pa nam vse premalo poznane planinske postojanke s krasnim razgledom po vsej Gorenjski.

Avtobusna vožnja tja še naj bo stala 360 din. Prijave je treba poslati najpoznejše do srede 11. t. m.

V programu je nadalje ta mesec še vožnja v Železnične in čez Rovte v Bohinj na Bled ter vožnje v Portorož. Reflektanti za te dve vožnji naj se tudi čimprej prijavijo pri tukajšnjemu Turističnemu društvu.

Letovanje hrvaške mladine v Tržiču

Počitnice so, pa je Tržič še vedno poln življenja. Cele karavane inozemskih turistov potujejo skozi naše mestece. Tuji planinske postojanke so poine naših domačih turistov.

Mesto Tržič pa še posej oživlja počitniška zdravstvena kolonija hrvaške mladine z Reke, ki je nastanjena v gradu sredi mesta. Nad sto otrok oben spolov je tu že od 1. julija ter uživa vse lepote naše lepe Gorenjske. Kolonijo vodi vešča roka upravnice tov. Anke Ivoševičeve, šolske upraviteljice na Reki. Otroci in spremnno osobje se kar dobro počutijo navzric slabemu vremenu v prvi polovici njihovega letovanja. Napravili so že celo vrsto izletov v bližnjo okolico, kot Lom, Bištrico, Podljubelj itd. Obiskali so tudi Kranj in grob našega

velikega Prešernova. Na Bledu so se seznanili z lepotami jezer in okolice. Predvsem jim je biti všeč Vintgar.

Pa tudi Tržič sam so si na tančneje ogledali, predvsem tovarne za lepenko, za izdelovanje kos in finega pohištva. Naprosili so tudi tov. Periča, najjih seznanili z zgodovino narodnoosvobodilne borbe v našem okolišu. Ob praznini vstaje je tudi hrvaška mladina sodelovala z manifestacijami in prepevjanjem partizanskih pesmi. Priredili so taborni ogenj ter izvedli večjo prireditev, katere se je udeležila tudi tržiška mladina, ki stalno zahaja na grad ter se druži s hrvaško mladino. Upravnica je v razgovoru med drugim izrazila zahvalo za naklonjenost naših oblasti do kolonije in željo, da naslednje leto spet pride v Tržič.

Otvoritev otroškega igrišča

Bilo je zgodaj spomladis. Tržiški pionirji so zagrabili za rovnice in lopate ter pričeli čistiti in planirati prostor pod gradom. Tu so vrezali novo stezico, tam je nastala lepa cvetlična greda.

Ceta mladih delavcev je bila vsak dan večja. Tudi mali cicibani so pridno pomagali; prenašali so drobno kamenje, prevažali prst in radovedno spraševali, kaj vse bo tu nastalo. »Otroško igrišče ŽIV-ŽAV za vas cicibane«, se je moško odrcal pionir.

Postavili so prvo klop in uživali pri svojem delu. Nadvse zadovoljni so bili, ko je neko soboto dopoldne v maju pribernal velik tovorni avto in odložil cel kup zanimivih reči. Vse

je drlo skupaj in ugibalo, kaj bo nastalo iz posameznih kosov železa. V dobrini je bila radovednost potešena. Dva vrtljaka sta privabila najmlajše, pogumnejši pa so preizkušali leste in kroge. Najživahnejše je bilo na toboganu, kjer je šlo brez vseh težav.

Vso to opremo za igrišče je poklonil otrokom LOMO Tržič. Kako so vsega tega veseli otroci, pa tudi njih starši, menita ni treba pripovedovati.

Dela na igrišču gredo proti koncu. Že v četrtek, dne 5. avgusta bo ob 4. uri popoldne v okviru občinskega praznika otvoritev igrišča ŽIV-ŽAV obenem z majhno prireditvijo raznih otroških igrišč in tekem.

Tržiški taborniki ob Jadranu

Na pobudo »Zveze tabornikov Slovenije« se je pred leti ustavil v Tržiču rod tabornikov »Severne meje«. Pod vodstvom starejših veteranov se nikakor niso mogli razmazniti. Letošnji občni zbor pa je bil prelomnica po slabem delovanju prejšnjih let. Taborniki so pomladjo zaživeli novo življenje.

Dan za dnem imajo sestanke, se urijo v taborniškem znanju, prepevajo narodne in partizanske pesmi, ob nedeljah pa odhajajo na izlete v planine. Vključeni so tudi v »Gorsko stražo« ter skupno z našimi planinci čuvajo planinsko floro in goje ljubezen do lepe domovine. Njihovo geslo je: »S prirodno k novemu človeku!«

Letos jim je uspelo prvo taborjenje v lepem mestu Poreču ob Jadranu. Taborili so ob taborišču BPT Tržič, kjer v izmenah preživlja svoj dopust delavstvo te tovarne. Ker so bili v težki finančni situaciji, so potrivali na vrata sindikalnih podružnic, ki jim niso odrekle pomoči. Njim bodi tem potom izrečena zahvala za razumevanje in pomoč.

Naši mladi taborniki so se vesili in naužili sonca na Jadranu, kjer so se kopali ter pridobili s študijem novih tabornih veščin. Ceprav je v Tržiču deževalo, je njim sijalo ob morju vroče sonce. Hrano so imeli odlično — seveda tudi kuharico. Vhod v taborišče je označevala deska s taborniškim znakom v sredini in napisom: Rod »Severne meje«. Ob njem je stala oglasna deska s programom dnevnega reda.

Na živiž piščalke so vstajali ob 7. uri, nakar je sledila jutranja telovadba. Nato je bilo umivanje in pospravljanje šotorov. Za red in snago v šotorih in izven njih je vodstvo tabora z načelnikom Vilijem Perkom razpisalo točkovno tekmovanje. S tem sta bila zagotovljena red in čistoča v taborišču.

Sledila sta tečen zajtrk in študij za bodoče izpite. Vsi so napeto sledili razlagi predpostavljenih. Po malici so poskakali v morje in se kopali po mili volji. Dnevi so bili mončni in morje toplo. Taborniki so ogoreli kot zamorčki. Imeli so odlično hrano. Uro in pol počitka po kobilu se je prav prilegal, nato pa zopet na kopanje. Še malo učenja, dobra večerja in taborniške igre, pred šotori še kakšna pesmica s spremljavo harmonike, pa je bila naša taborniška mladina presrečna. Zvečer je na zboru taborniški vodja določil stražo ter obenem prečital dnevni red naslednjega dne. Ob 9. uri je zavladala tišina v lepem boročem gozdličku, kjer je spalo sladko spanje 40 otrok naših delovnih ljudi. Le krog šotorov se je čula lahna hoja stražarjev, ki so se menjavali vsaki dve uri.

Z delavci BPT so si bili dobri prijatelji. Tovariško so pomagali drug drugemu pri sekjanju drva, v kuhinji in v potrebah sploh. Zato so se na gugalnici s konjički še na kegljišču lahko vedno igrali. Tako so taborili naši taborniki pod dobrim vodstvom, izpolnjujoč svoje geslo: »S prirodno k novemu človeku!«

Delavstvo BPT ob morju

Predsednik sindikata tov. Milan Koprivnik je na eni izmed sej stavljal predlog, kako naj bi se z ozirom na letošnjo ukinitve regresov v gostinstvu nudil delavcem cenen in lep oddih nekje ob Jadranski obali.

Sindikat je predlagal, naj kUPI UPRAVA BPT šotorje in jih postavi v prelepem gozdnem parku zgodovinskega mesta Počep. Načrt za taborišče je naredil tov. Mirko Mayer.

V šenci boročev je v teku enega tedna zraslo pravcato pravljicno naselje, v katerem v izmenah tabori po 60 delavcev. Vsak šotor je dobil ime po gori, ali hribu ali vasi o okolice Tržiča. Poleg krasno urejene kuhinje je pisarna, kjer ima besedo tov. upravnik Jože Šmit in administratorka Micika. Tam je nameščen tudi zvočnik in radio aparat, s katerim Micika tabornikom posreduje dobro vlogo in dnevne novice. Pod kuhinjo je krasno barvana lopajedilnica z belo pogrnjenimi mizami. Zaradi lepe izdelave in prijetnega videza bi bila lahko v ponos tudi najboljšim hotelom. Da ostane taborišče čisto, so na borih pritrjene barvane košarice za odpadke. Starjem v razvedrilo je postavljeno kegljišče, za mlajše pa gugalnica s konjički. V kuhinji je pitna voda na prostem pa prha in stranišče na vodo. Krog taborišča so na žici nanizane raznobarvne zastavice, ob vhodu na-

pis BPT Tržič s jugoslovanskim in slovensko trobojnicami. Vse to je zgradilo delavstvo iz kolektiva v rekordnem času enega tedna.

Dnevi ob morju so polni sonca in topote. Kopalische ob taborišču je polno kopalcev. Hrana je odlična, cena zmerna. Da se hrana ne bo poslabšala jamicijo besede upravnika Šmita, ki je dejal: »Tudi ob nizki ceni mora delavstvo imeti hrano kot v najboljšem hotelu!«

Skoraj tuk ob taborišču tabore delavci tovarne »Vigonje« iz Maribora. Radi prihajajo v goste in na pogovore v naš tabor. V šoseščini tabori družina iz Belgije. Nemci so postavili dva šotorja, tudi Zagrebčani uživajo lepote Jadranu. Poleg kopanja si bodo Tržičani ogledali tudi zgodovinske lepote mesta in okolice.

Tako tabori naše delavstvo. Polno lepih spominov bodo prinesli v Tržič. Po končanem dopustu bodo spočititi in zadowoljni prijeti za delo, hvaležni upravi BPT Tržič, ki jim je omogočila, da prežive lepe dni dopusta ob obrali našega sinjega morja.

(D. K.)

Dopisujte

V

„Tržiški vestnik“

Stanje kulturno-prosvetne dejavnosti na območju občine Tržič

Tržič kot sedež večje upravno gospodarske enote ima med drugim tudi nalog, da postane kulturno prosvetno središče za svoje območje. Da trenutno to že je, ne bi mogel trditi. Temu pa ni kriv LOMO ali pa ljudje, ki so po svojem poklicu, izobrazbi ali sposobnosti dolžni skrbeti za kulturni dvig občine, temveč so temu krive objektivne težave. Občina Tržič v svojem dosedanjem obsegu obstaja kmaj tri leta in je nastala polet mesta Tržiča iz petih bivših KLO-jev. Vsi ti ljudski odbori, gospodarsko šibki, čeprav teritorialno majhni-vendar razbiti, z majhnim številom ljudi, ki bi imeli voljo in sposobnosti za kulturno prosvetno udejstvovanje, niso mogli razviti v svojem območju kake posebne kulturno prosvetne dejavnosti. Poleg tega pa so pogoste spremembe v oblikah in načinu, prav za prav v iskanju glavne vsebine dela v prosvetnih društvih od 1. 1945. dalje delo bolj zavirale kot pa pospeševale. Prešli smo od raznih izobraževalnih svetov, SKUD, IZUD itd. do delavsko prosvetnih društev Svobod, katere so šele dobile svoj prav smotter in način dela. Kolikso kulturno prosvetno delo pa Svoboda danes opravlja v Tržiču, pa je razvidno iz njenega posebnega poročila. Polno zaživetij je mogla šele takrat, ko je dobila svojo dvorano.

V okolici pa se stanje še ni spremenilo. V ilustracijo — v Lešah je prosvetna dvorana v napol prezidanem stanju, v Lomu je miniaturni oderček v šotkleti, v Podljubelju igrajo od časa do časa v gostilniškem pa-

viljonu itd. V vseh teh vseh obstajajo vsaj po imenu knjižnice, katerih vsaka ima ca 100 do 150 knjig. Govoriti o resnični dejavnosti teh društev ni moogoče, toda zanimivo je, da kljub vsem težavam ta društva niso zamrli, ostajajo in od časa do časa v še tako primitivni prireditvi le pride na dan želja po nečem lepšem in višjem, po kul-

Marsikdo bi iz tega kratko zaključil, podprimo prosvetna društva na vasi. Da! Toda — če govorimo o zblizjanju vasi z mestom, o splošnem dvigu kulturne ravni, pomislimo, ali je moogoče recimo v Lomu, Lešah itd., tudi če zgradimo dvorane in založimo knjižnice, ustvariti resnično kulturno središče brez ljudi, ki bi to zmogli izvesti? Ali bi ne bilo bolj hasnivo dati Tržiču (Svobodi) — pa ne da bili centralisti — več materialnih sredstev, tako da postane resnično žarišče kulture in prosvete tudi po kvaliteti, okolišnom pa zmanjšati dnevno hojtoja in nazaj z 20 minutno voznjijo s cennim vozilom tako, da bi obisk koncerta, drame ali predavanja v Tržiču ne pomenil za nobenega okoličana problem?

Morda bo koga zanimalo, koliko političnih, kulturnih in športnih organizacij je na območju tržiške občine? Organizacij ZK je 6, SZDL 20, kulturnih in vzgojnih društev je 14, športnih, planinskih, narodno obrambnih 14, gasilskih 13, ostalih 5. Skupno torej 82. Sem bi lahko približali še vse šole, ki jih je 11.

Po vsem tem sedeč, bi rekli, da mora biti na območju naše občine kulturno prosvetno izživ-

ljanje sila razgibano. Žal se tem ne moremo pohvaliti. Nekoliko krvide za nedelavnost je v slabih materialnih pogojih, precej v nezainteresiranosti ljudi, v raztresenju sposobnih ljudi v velikem številu društev in končno v spremenjenem tempu življenja, kateremu odgovarjata le kino in radio ter seveda senzacionalni šport. Kljub vsemu pa nekatera društva kot Svoboda, Partizan, Planinsko društvo, Turistično društvo, Streljska družina, Avto-moto društvo privabljajo v svoje vrste veliko število sodelovalcev ter v polni meri izpoljujejo svoje poslanstvo. Zanimivo, čeprav ne razveseljivo je tudi to, da razni ljudje »rz gume«, čarovniki, jasnovidci in potujoči cirkusi privabljajo ve-

liko število gledalcev, o čemer bo treba enkrat temeljito premisli.

Vsa prej našteta društva se vzdržujejo deloma iz članarine, dohodkov od prireditiv v precejšnji meri pa od raznih podpor, predvsem od podpor LOMO. LOMO Tržič prav gotovo kaže dovolj razumevanja za kulturne potrebe. V proračunu za leto 1954 je za splošno ljudsko prosveto 3,436.000 din in od tega 2,528.000 din kot subvencije raznim društvom in organizacijam. 870.000 din je določenih za štipendije dijakom in znašajo meseca izplačila okoli 100.000 din. Vzdrževanje šol in plače prosvetnim delavcem pa so v proračunu uvedene posebej.

Kljub nekaterim kritičnim opazkom mislim, da je Tržič sposoben, da razvije tudi na polju kulture in prosvete tisto dejavnost in doseže isti vzpon, kot ga dosega na političnem in gospodarskem.

Kavar Janez

Spet nov zemljevid naše pokrajine

Različnim zemljevidom naše pokrajine, o katerih izidu smo v zadnjem času poročali, se je te dni pridružil spet nov poskus ponazoritve geomorfološke podobe našega ozemlja. Topograf gre za reliefni zemljevid Gorenjske in Koroške, na katerem ima tudi Tržič z okolico svojo podrobno upodobitev. Zemljevid v tej izvedbi, v perspektivni obliki kar se da nazorno prikaže zlasti relief, pa tudi vodovje in naselja, prometna pota ter razprosternost tega turistično najpomembnejšega ozemlja Slovenije.

Zemljevid je narisal znani risar zemljevidov Ivan Selan, ki ima v tej panogi dela že veliko rutino. Tako tudi ta zemljevid

risarsko kar ustrezza, medtem ko bi moral biti vsebina zemljevida bolj pretehtana. Ob sodelovanju z našimi kartografi bi delo bilo lahko še popolnejše. — Vendpa je Turističnemu društvu v Kranju, ki je zemljevid izdal, treba izreči vse priznanje za prizadevanje, s katerim je pomnožilo število pripomočkov za turistično propagando, pa tudi nazornih učil za naše šole. Prav tako gre priznanje tiskarni Ljudske pravice, ki je zemljevid tehnično dovršeno načnila.

Tudi ta zemljevid bo pri nas imel mnogo kupcev, saj nam bo mnogo koristil. Dobite ga v pisanri Turističnega društva.

KINO

- 31. 7. do 1. 8. ameriški film »Prva dama Amerike«.
- 3. do 4. 8. ameriški film »Počasi obrni ključ«.
- 5. do 6. 8. švedski film »Margit«.
- 7. do 9. 8. amer. film »Ozloglašena«.
- 10. do 11. 8. nemški film »Zaupaj mi«.
- 14. do 16. 8. ameriški barvni film »Niagara«. Za mladino izpod 16 let prepovedan.
- 17. do 18. 8. franc. film »Človek mojega življenja«.
- 21. do 22. 8. italijanski film »Dekleta s španskega trga«.
- 23. 8. francoski film »Zlata čelada«.
- 24. do 25. 8. franc. film »Zgodovina ljubezni«.
- 28. do 30. 8. mehiški film »Sosedadin Šak«.
- 31. 8. do 2. 9. ameriški film »Uročen«.

NOVO GOSTIŠČE POD LJUBELJEM

Vas vabi v svojo lepo okolico in na bogato zalogo izbranih pijač ter mrzlih jedil. Obenem Vam želi mnogo veselja za letošnji občinski praznik.

Šah

Sahovsko življenje je zaradi finančnih in materialnih težav precej zamrlo. Delno opravičilo zato nosijo tudi nekateri prezaposleni odborniki. Zato je bilo treba poiskati novo, boljšo pot k razvoju te lepe panege kulturnega življanja. Priklicili smo se zelo aktivnemu delavskemu kulturno-prosvetnemu društvu »Svobodi«, ki nam je nudilo tudi tako dolgo iskan šahovski prostor. Kljub poletni sezoni uspeh ni izostal. Sahisti so se spet začeli izbirati v lepih prostorih ter tako lahko izpopolnjevali svoje šahovsko znanje.

Po dolgem času smo odigrali povratni šahovski dvoboje s ŠD Radovljico. Nastopili smo že napokon, tako da so se nam Radovljčani poštreno revanžirali za lanskoletni poraz. Dvoboj smo izgubili z 2:6. Tu se je ponovno pokazalo, da nam primanjkuje rutine, saj so nekateri izgubili že skoraj dobljene partie.

V čast občinskega praznika je na iniciativi MLO šahovske sekcije »Svobode« organizirala eno najmasovnejših šahovskih prireditiv pri nas — dvokrožni mo-

štveni brzoturnir, ki bo zajel vse delovne kolektive in kulturno-prosvetna društva. Prvoplasirani prejme pokal, ki ga podari MLO, drugi in tretje plasirani pa plakete.

S. A.

Gibanje prebivalstva

v času od 17. do 30. julija

Rojeni: Mežek Vida iz Tržiča je rodila dne 20. julija dečka; Maglica Marta iz Križev je rodila dne 25. julija dečka; Barber Margareta iz Tržiča je rodila dne 26. julija dečka; Pogačnik Marija iz Tržiča je rodila dne 28. julija deklico.

Umrl: V Dolini je dne 22. julija umrl Dovžan Fortunat, km. delavec, star 46 let; v Vadičah je dne 22. julija umrl Bešter Peter, kmet, star 64 let; v Tržiču je dne 27. julija umrla Luskovnik Gabrijela, gospodinja, starca 48 let.

Poročeni: Dne 17. julija sta se poročila Šter Srečko, tovarniški delavec iz Sp. Dupelj in Jančič Rozalija, tovarniška delavka iz Tržiča; 24. julija sta se poročila Kališnik Rajmund, tovarniški delavec iz Tržiča in Pavlin Bogomira-Marija, nameščenka iz Tržiča. — Cestitamo!

Tržiški kadrovci JLA čestitajo :

Prejeli smo razglednico na naslov Turističnega društva Tržič z naslednjo vsebino:

Dragi Tržičani!

Prejmite borbeno pozdrave in čestitke k občinskemu prazniku Tržiču! Naš najlepši pozdrav Tržiču!

Tržički fantje, ki služijo vojaški rok na otoku Visu v Dalmaciji: Koder Ciril, Hribar Anton, Rozman Danilo, Zech Helmut, Radon Matija, Klemenčič Cveto, Papov Janez, Starič Marjan, Plajbes Franc, Markič Jože.

Zahvala

Podpisana se zahvaljujem dr. Stanku Živcu, zdravniku v Tržiču, za njegovo požrtvovalnost in skrb v moji težki bolezni, da mi je ohranil življenje.

Ana Kavar, Trg Svobode 25

Prekljic

Preklicujem žaljive besede, katerje sem izrekla napram Ani Brejc, in se ji zahvaljujem, da je odstopila od tožbe.

Ana Svajgar

Delovnemu ljudstvu Tržiča in okolice čestitajo
k občinskemu prazniku:

Ljudski odbor mestne občine - Tržič

Mestni odbor Socialistične zveze delov. ljudi - Tržič

Mestni komite Zveze komunistov in

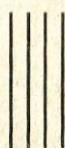
Občinski odbor Zveze borcev NOV - Tržič

Trgovsko podjetje

„PREHRANA“

T R Z I Č

**Uprava
stanovanjskih zgradb
LOMO**

T R Z I Č

Lekarna

T R Z I Č

**MESTNO
KLEPARSTVO**

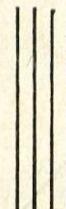
T R Z I Č

Krajevni svet

Zveze sindikatov Jugoslavije

T R Z I Č

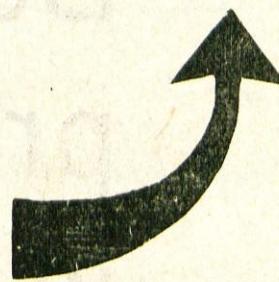
GRADBENO PODGETJE

T R Z I Č

Tovarna usnja
in
trgovina z usnjem

Runo

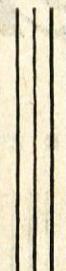

T R Z I Č

Tovarna

KOS IN SRPOV

V
T R Z I Č U

Tovarna

Finega pohištva

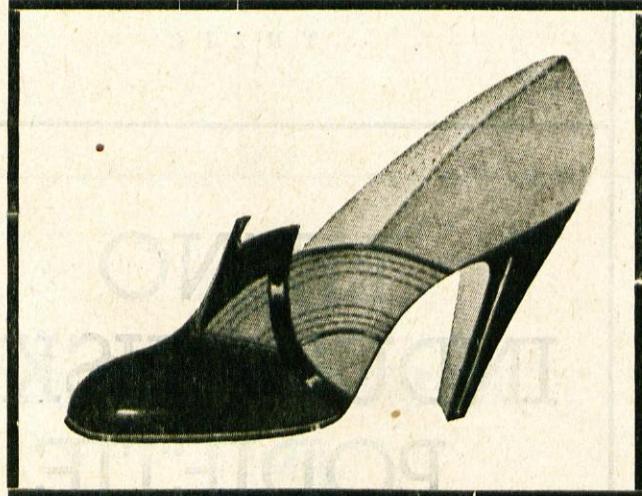
T R Z I Č

LESNO INDUSTRIJSKO PODGETJE

T R Z I Č

Bombažna predilnica in tkalnica

T R Z I Č

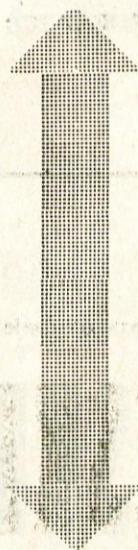

TOVARNA OBUTVE

Pekō

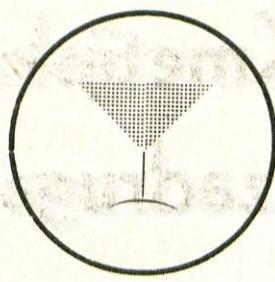
T R Z I Č

Tovarna lepenke

Tržič

Gostinsko podjetje
in kavarna

,,Zelenica“
T R Ž I Č

Pilarna Triglav

T R Ž I Č

STRITIH FRANC

drž. tesarski mojster

T R Ž I Č

OKRAJNI

LJUDSKI

ODBOR

KRANJ

Kmetijska zadruga

Sv. Katarina

Ljudski odbor mestne občine

Škofja Loka

Trgovsko podjetje

„Zelenjava”-Kranj

POSLOVALNICA — TRŽIČ

Reševalna postaja

TRŽIČ

Mesarsko podjetje

TRŽIČ

Okrajni svet

Zveze sindikatov Jugoslavije

TRŽIČ

Trgovsko podjetje

„PRESKRBA”

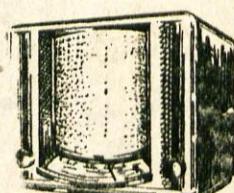
TRŽIČ

„Vina” - Kranj

Trgovsko podjetje

Gozdno gospodarstvo

TRŽIČ

Radio-mehanika

TRŽIČ

Gostilna pri
„Lojzku“
T R Ž I Č

Gostilna pri
„Gašperinu“
T R Ž I Č

Gostilna
pri Kolodvoru
Bistrica pri Tržiču

Gostilna pri
„Benku“
Križe pri Tržiču

Modno krojaštvo
T R Ž I Č

Gostilna pri
„Žumru“
Bistrica pri Tržiču

DPD „Svoboda“
T R Ž I Č

PEKARIJA
T R Ž I Č

Turistična
zveza

Slovenije

LJUBLJANA

STANDARD
tovarna
usnja
KRANJ

AVTOBUSNA PROGA

Ljubljana — Tržič

Velja od 5. avgusta 1954

Об дѣятельнѣх:

odhod iz Tržiča **6.30** **7.20** **8.00** **13.00** **14.30** **17.30**
 odhod iz Ljubljane **6.00** **11.00** **11.30** **13.30** **17.00** **18.30**

Avtobus z odhodom iz Ljubljane ob 13.30 vozi preko Tržiča do gostišča pod Ljubeljem in se ob 17.00 vrača izpod Ljubelja v Tržič. Vozna cena Tržič—gostišče pod Ljubeljem din. 40.

Ob nedeljah in drž. praznikih:

odhod iz Ljubljane **6.00** do Tržiča in naprej do gostišča pod Ljubeljem
 odhod izpod Ljubelja **17.00**
 odhod iz Tržiča **17.30**

Avtobusno podjetje SAP - Ljubljana čestita vsem svojim potnikom iz Tržiča k občinskemu prazniku!

SAP — LJUBLJANA

Gorenjska tiskarna Knjigoveznica KRANJ

OBIŠČITE GORENJSKI SEJEM

od 30. julija do 9. avgusta 1954

Gorenjski sejem je sejem potrošnega blaga in vsakoletna revija proizvodne zmagljivosti Gorenjske.

Oglejte si turistično razstavo in higiensko razstavo

25% popusta na železnici

Ješe Ignac čevljarištvo

Oglašujte
„Tržiškem
vestniku“

KMETIJSKA ZADRUGA

Sv. ANA

PUTNIK - KRAÑJ